

wijkvereniging
wijkberaad

BOHEMEN

WALDECK

KIJKDUIN

— sinds 10 mei 1945 —

v e r e n i g i n g s b l a d

in dit nummer o.a.:

- **Verslag Algemene Ledenvergadering**
- **Jubileumviering 70 jaar Wijkvereniging**
- **Opening Woonzorgcentrum Dekkersduin**
- **Op bezoek bij The International School of The Hague**

2 0 1 5
2
n u m m e r
6 1
j a a r g a n g

van het bestuur

Zomer, wanneer wordt het nu eindelijk zomer? Hebben we de lente dit jaar overgeslagen?

Niet in Meer en Bos, waar ik dagelijks met mijn nieuwe huisgenote Hertha wandel.

's Morgens vroeg is het een drukte van belang in het bos. Vogels vliegen af en aan naar de vele piepende jongen die verwachtingsvol de grote wereld in kijken. Volop lente dus.

Graag wil ik een oproepje doen aan alle hondenbezitters; wees alert op de honden die de struiken inrennen, en misschien wel een uit het nest gevallen jong te pakken nemen. Gebeurt dit toch, dan is vogelasiel De Wulp direct in de buurt.

Het asiel is geheel gerenoveerd en kortgeleden heropend door de beschermheer burgemeester van Aartsen. Als u nog oude handdoeken e.d. over heeft, breng deze even langs. U kunt dan tegelijk een kijkje nemen. Het geheel ziet er spik en span uit, en aan handdoeken is altijd gebrek.

De Algemene Ledenvergadering is weer achter de rug. Het bestuur gaat in een iets gewijzigde vorm verder met het vele werk dat er nog op de plank ligt. We hebben Inge Camfferman als aspirant lid in het bestuur

mogen verwelkomen. Haar kracht ligt onder meer op het communicatieve vlak. Daarnaast heeft ze voortvarend de website ter hand genomen. De komende tijd zal deze uitgroeien tot een mooie website waar we heel trots op kunnen zijn.

Een grote prioriteit heeft de komende maanden het werven van vrijwilligers voor de diverse vacatures, zoals die van administratieve ondersteuning. Nellie Spaans, bij velen van u bekend, heeft besloten haar vrije tijd anders te gaan indelen. Ze heeft vele jaren de vereniging en het wijkberaad met raad en daad ter zijde gestaan. Elders in het blad vindt u een oproep om de verschillende commissies te komen helpen. Vele handen maken licht werk! Dus we vertrouwen er op dat in september veel nieuwe gezichten het beeld van de vereniging zullen gaan bepalen.

Rest mij nog u een bijzonder mooie zomer toe te wensen, met veel zon, af en toe een bui voor de planten in de tuin en in de parken het liefst in de nacht en niet mopperen als het een keertje te warm is. Genieten dus maar!!

Hank Hoogwout

*Internationale school
kinderen vanuit de hele wereld
die ook weer uitzwermen
hoe zullen zij zich Den Haag herinneren?
als stad van vrede en recht?
een begin van een betere wereld?*

Algemene Ledenvergadering 23 april 2015

De voorzitter (Hank Hoogwout) opent de vergadering en heet een ieder welkom. Er is helaas een kleine opkomst (10 leden) voor deze vergadering.

De agenda wordt door de aanwezigen goedgekeurd.

De voorzitter heeft de volgende mededelingen:

- Het Wijkberaad van Bohemen-Waldeck-Kijkduin is een Stichting geworden en heeft een eigen mailadres. Dit is info@wijkberaadbwk.nl
- Er is een werkgroep opgericht om leden te werven door middel van een bonboekje. Het ledenaantal is nu 780.
- De gemeentelijke subsidie is niet verminderd wat aanvankelijk wel de bedoeling was. De subsidie van de Gemeente blijft 50% voor 2015.
- Urban Interest (verhuurder van het verenigingsgebouw) is de vereniging weer tegemoet gekomen in de kosten van de huur. Het bestuur is hier heel blij mee.
- De projectgroep Ogen&Oren loopt zeer naar tevredenheid. De heer Marius Schoon heeft het voorzitterschap overgenomen van José Hogenkamp.
- De activiteitencommissie heeft voor 2015 het programma rond.
- Er is een aantal vacatures bij de vereniging en wel: coördinator voor de Wijkinfo, coördinator activiteitencommissie en nieuwe leden voor het secretariaat.

Er zijn geen ingekomen stukken. De notulen ALV 2014 en het jaarverslag 2014 worden goedgekeurd. Deze worden geplaatst op de website.

De voorzitter geeft het woord aan Ingrid Lamberts (penningmeester) voor het financieel verslag 2014.

Dit wordt zeer duidelijk uitgelegd en daardoor zijn er

ook geen vragen. De complimenten aan Ingrid voor het uitvoerige verslag.

De aanwezige leden van de kascommissie (Ben van Vliet en Pim in 't Veld) geven te kennen dat de administratie keurig is verzorgd. Décharge wordt verleend aan penningmeester en bestuur.

De volgende leden zijn weer benoemd voor de kascommissie 2015: de heren Ben van Vliet (voorzitter), Andre Smit (lid) en Pim in 't Veld (reserve lid).

De voorzitter is aftreedbaar maar is bereid aan te blijven voor een termijn van drie jaar of korter tot een opvolger zich aanmeldt.

De penningmeester William Stoffer is uit het bestuur getreden, Ingrid Lamberts neemt het penningmeesterschap op zich.

De aanwezige leden zijn het er mee eens dat zowel Hank als Ingrid de taken in het bestuur blijven vervullen.

De begroting 2015 wordt doorgenomen en de jaarcontributie voor 2016 blijft € 17,50.

De voorzitter bedankt Ingrid voor de uitleg van de begroting 2015. Zoals het er nu voorstaat zien de financiën van de wijkvereniging er goed uit.

De voorzitter neemt vervolgens met een woord van dank, bloemen en een cadeaubon, afscheid van drie leden van de activiteitencommissie, te weten Helma Wouters, Hennie Ligtenberg en Joke van Assendelft. Zij hebben zich vele jaren ingezet voor de activiteitencommissie van de wijkvereniging.

Hierna sluit de voorzitter de vergadering met dank voor de aanwezigheid en inbreng van ieder.

De aanwezigen worden uitgenodigd nog een hapje en een drankje te nuttigen.

Ook via e-mail op de hoogte!

Wij houden u via het verenigingsblad en de website www.wijkverenigingbwk.nl zoveel mogelijk op de hoogte van activiteiten en andere actualiteiten.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat wij u, de leden, per e-mail informeren over actuele wetenswaardigheden.

Als u daar prijs op stelt, verzoeken wij u uw e-mail adres door te geven aan het secretariaat van de wijkvereniging: info@wijkverenigingbwk.nl

70 jaar Wijkvereniging

Verleden en toekomst van onze wijken tijdens de jubileumviering

Toen de Tweede Wereldoorlog was afgelopen, werden er in allerlei comités opgericht om de bevrijdingsfeesten te organiseren. Zo ook in de kersverse wijk Bohemen, waar op 10 mei 1945 een wijkvereniging het licht zag. Op zaterdag 9 mei 2015 vierde de Wijkvereniging Bohemen, Waldeck en Kijkduin haar 70-jarig bestaan. Tal van genodigden haalden onder grote belangstelling herinneringen aan de wijk op.

In het eerste deel van het programma stond de beginperiode van de wijk centraal. In die vroegste periode, toen er net een paar huizen stonden en heel veel nog niet bebouwd was, woonde Wim de Bie (cabaretier, schrijver en zanger) in de Parsifalstraat. Hij speelde als kind in de bouwput van de huizen in aanbouw aan de Richard Wagnerlaan, waar na de oorlog Jozias van Aartsen (burgemeester van Den Haag) zou opgroeien.

Zij zaten gezamenlijk op het podium met Henri Koks, bewoner van het eerste uur, die later nauw betrokken zou zijn bij de wijkvereniging. Gezamenlijk spraken zij, daartoe uitgenodigd door gespreksleider Inge Camfferman, over die allereerste tijd, waarin de oorlog een steeds weer terugkerend thema was.

Razzia

Wim de Bie vertelde over een van zijn eerste herinneringen. Hij was vijf jaar, het was 21 november 1944, de dag van de grote razzia in Den Haag. Ook in huize De Bie klopten de Duitsers aan om zijn vader op te pakken. Die kon, met behulp van een onbeholpen vervalst persoonsbewijs en heel veel lef uit handen van de Duitsers blijven. Het feit dat vader De Bie, net als zoon Wim later, een imposante lengte had, zal daarbij zeker een rol gespeeld hebben. Maar die spanning van dat moment is Wim altijd bijgebleven.

Actie voeren

De Bie senior en vader hadden een tuin, eerst aan de Zonnebloemstraat, vervolgens tussen de Thorbeckelaan

en de Appelstraat in en weer later achter Meer en Bos. Door de diverse stadsuitbreidingen moest de tuin steeds weer plaats maken voor woningbouw. Dit was een van de redenen waarom Wim de Bie in 2008 mee actie voerde tegen een verdere aantasting van het Wijndaelerplantsoen als gevolg van de bouw van De Componist. Niet alleen had hij er als kind vaak gespeeld, het was ook het laatste stukje oorspronkelijke natuur dat – weer - moest wijken voor bakstenen.

Nog steeds strijdvaardig

Hoewel Henri Koks in Amsterdam is geboren, is hij een rasechte Hagenaar met een zeer sterke binding met onze wijk. Hij verdiende zijn sporen in de Wijkvereniging, opgezet om de onderlinge verbondenheid van de bewoners in die afgelegen wijk te versterken. Later kwam daar de belangenvertegenwoordiging in het wijkberaad bij. 'Voor dat wijkberaad liep men eerst helemaal niet warm', zo vertelde hij. Maar toen er plannen waren om een trambaan dwars door het Beethovenplantsoen aan te leggen, kwamen de bewoners in actie. 'Toen de graafmachines kwamen, zaten alle buurtbewoners op stoeltjes in het plantsoen, de machines moesten onverrichter zake weer weg.' En sindsdien weet iedereen het wijkberaad te vinden. Strijdvaardig kon Henri Koks het niet laten om het gemeentebestuur nog even een steek onder water te geven: de subsidie die het wijkberaad krijgt is naar zijn mening volstrekt onvoldoende.

Oorlogsleed

Die steek was natuurlijk ook gericht aan het adres van voormalig buurtbewoner en huidige burgemeester van Den Haag Jozias van Aartsen, die naast hem op het podium zat. De ouders van Jozias van Aartsen kregen na jaren van inwoning hun eerste eigen huis op de Richard Wagnerlaan. Daar speelde Jozias met zijn vriendjes bij de vijver, in de garage aan de Tannhäuserstraat, waar hij zijn fantasie de vrije loop kon geven in een oude jeep, en in Meer en Bos. Er was ruimte en vrijheid om te ravotten, want de wijk lag helemaal aan het eind van de stad. Hoewel hij zelf de oorlog niet heeft meegemaakt, merkt de burgemeester nog dagelijks wat die periode teweeg heeft gebracht. Zeker in de meimaand, een tijd van herdenkingen, ziet hij elke keer weer hoeveel de stad en haar inwoners hebben geleden. 'Iedereen denkt altijd dat in Amsterdam de Jodenvervolgung het hevigst was. In Den Haag is de hele joodse gemeenschap weggevaagd, slechts een handjevol was na de oorlog nog in leven.'

Eerste bewoners

Na de pauze, met muzikale omljsting door Tiny Boekhout en Els de Graaff, kwamen de geschiedenis en de toekomst van onze buurt aan de orde. Bert van der Valk, geoloog, publicist en amateur archeoloog, vertelde dat het gebied al 4500 jaar lang bewoond is. Hij schetste vervolgens een beeld van hoe onze omgeving er in de

IJzertijd moet hebben uitgezien: strandwallen, met daarop om de honderd meter een boerderijtje. Het duinlandschap was begroeid met wat struiken. De bewoners konden dat struikgewas gebruiken als brandstof, maar ook werd veen afgegraven, gedroogd en opgestookt. De zee lag een kilometer verder naar het westen, de huidige kustlijn is door afslag ontstaan.

Toch waren de mensen niet compleet geïsoleerd, er was handel met andere gebieden. De bewoners droegen in de zomer kleren van vlas en in de winter wellicht van wol of bont. Maar geen konijnenbont: het konijn werd pas in de Middeleeuwen geïntroduceerd en het idee dat de vroegste bewoners Kaninefaten (ook wel 'konijnenvangers' genoemd) waren, is slechts een hardnekkige mythe.

In de Romeinse tijd was het gebied tussen Rijn en Maas van strategisch belang. Langs de grens van het Romeinse Rijk, de limes, werden zogenaamde castellums (forten) gebouwd. In de duinen bij Ockenburgh is een zogenaamd ruitertje gevonden, een minifort. Een vondst die het belang van dit gebied nog eens onderstreept.

Inlijving

Corry Hoekstra, voorzitter van de Stichting Oud Loosduinen, waaronder het Loosduins Museum, nam de zaal eveneens mee naar vroegere tijden. Zij schetste het ontstaan van het dorp Loosduinen in de twaalfde eeuw, toen

graaf Floris III er een kapel liet bouwen en zijn zoon graaf Floris IV er een Cisterciënzer nonnenklooster stichtte, waarvan de huidige abdijkerk nog een overblijfsel is. Toen, maar ook in de eeuwen erna, was Loosduinen een boerendorp.

Het tegenwoordige stadsdeel is veel kleiner dan het grondgebied van het oorspronkelijke dorp. Dit was een uitgebreid tuinbouwgebied dat onder meer Den Haag van aardappelen en groente voorzag. Nu bestaat het hoofdzakelijk uit woonwijken die in de laatste drie decennia op voormalige tuinderijen zijn gebouwd.

In 1811 werd Loosduinen een zelfstandige gemeente. Maar al in 1923 werd het geannexeerd door grote broer Den Haag, voor de stadsuitbreiding. In de jaren daaraan voorafgaand lag Loosduinen meerdere malen onder vuur en werden stukken grond al door Den Haag ingelijfd. In 1923 ging de Loosduinse gemeenteraad tenslotte akkoord met totale annexatie: met 7 tegen 6 stemmen, dat wel.

Hoe kon het toch gebeuren dat de grote tuinbouwgemeente Loosduinen zich in het begin van de vorige eeuw liet opslokken door het immer groeiende Den Haag? En waarom gebeurde dat niet met de andere randgemeenten, zoals Rijswijk en Voorburg? Het antwoord is dat de voorstanders in de gemeenteraad net één stem meer

hadden en de andere randgemeenten hun grondgebied zelf volbouwden, zodat dit voor Den Haag niet meer aantrekkelijk was.

Vernieuwing

Na al deze kijkjes in het verleden richtte Eric van Baarsel, voorzitter van de Stichting Bewonersbelangen Kijkduin, zijn blik op de toekomst van Kijkduin. De plannen voor de vernieuwing van de badplaats zijn inmiddels in een vergevorderd stadium. Het is de bedoeling dat het winkelareaal wordt uitgebreid, er woningen boven komen, en er parkeergarages onder de winkels en het Deltaplein worden gebouwd. Als gevolg daarvan ontstaat er een groot hoogteverschil tussen boulevard en de Kijkduinsestraat/Deltaplein dat op de een of andere manier overbrugd zal moeten worden. Maar daar is nog geen oplossing voor.

Litteken

Met de bijdrage van Willem Post, historicus en publicist, kwamen toekomst en verleden weer bij elkaar. Hij memoereerde hoe in de oorlog de Atlantikwall, de tankgracht die de Duitsers aanlegden, de stad uiteenreet. Nog steeds is het traject van die tankgracht in het stadsbeeld te zien. 'Het loopt als een litteken door de stad', aldus Post. Toch brengt dat litteken nu ook goede zaken met zich mee. De instituties die Den Haag, de stad van vrede en recht, ko-

zen als vestigingsplaats, vormen gezamenlijk de internationale zone, waarmee ook het aantal expats dat er werkt en zich in Den Haag vestigt, gestaag groeit.

Zo'n tien jaar geleden bevond de kern van die zone zich in het centrum van de stad en in het stadsdeel Haagsche Hout. Die zone breidt zich nu echter uit langs het 'litteken' en reikt intussen tot in Loosduinen. Door de komst van de International School of The Hague aan het Wijndaelerduin ervaren steeds meer expats hoe goed het wonen is in West-Den Haag, en de wijken langs de kust. En dat is van groot belang voor de Haagse economie, want zo'n 37.500 Hagenaars ontlenen hun baan aan die internationale zone.

Walboduinkoor

Het programma werd afgesloten met een optreden van het Walboduinkoor. Verschillende liederen werden ten gehore gebracht. Het publiek neuriede hier en daar mee. Het laatste lied was een eigen gemaakt arrangement door de dirigente van het koor, Mieke van der Brugge, van het liedje 'Wat voor weer zou het zijn in Den Haag' van Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink.

De middag werd afgesloten met een hapje en een drankje.

Ellen van der Loo

De oorlog, we komen er niet vanaf ...

Hoe groter de afstand in jaren tussen nu en de tweede wereldoorlog, hoe dichterbij hij lijkt te komen. Publicaties, discussies, herinneringsbijeenkomsten, verschillende activiteiten, ze houden de oorlog springlevend.

Op 27 maart 2015 verscheen het boek *'Een wereld die er niet meer is... De stichtingen Rosenberg en Bloemendaal in de oorlogsjaren'* van Corry van Straten. Beide inrichtingen werden in de oorlogsjaren ongewild betrokken bij het regime van de Duitse bezetter. Vanaf oktober 1944 werden er V-2's afgeschoten vanaf het Bloemendaal-terrein met grote verwoesting van gebouwen als gevolg. Het boek gaat ook uitgebreid in op het lot van de Joodse patiënten en medewerkers die in 1942 en 1943 werden weggevoerd.

In museum De Koorenschuur is over beide inrichtingen in oorlogstijd een tentoonstelling ingericht, te zien tot 12 september.

Op 9 april jl. ging in het Museon de tentoonstelling *'Den Haag en de Atlantikwall'* van start. De tentoonstelling sluit aan op de 'Herinneringsroute Atlantikwall Den Haag'. De route loopt van Madurodam naar de Goudsbloemlaan, voor het grootste deel langs de Haagse Beek.

Tegelijkertijd werd het boekje van Roel van Duijn, oud-provo en geboren in Den Haag, gepresenteerd over de gedwongen tewerkstelling van zijn vader aan de Atlantikwall bij Ockenburgh.

De tentoonstelling in de Koorenschuur laat materiaal zien van Rosenberg en Bloemendaal tijdens de oorlog. Het museum is geopend op zaterdag en elke eerste zondag van de maand van 13.00 tot 17.00 uur. Adres: Margaretha van Hennebergweg 2a (naast de molen).

Het boek van Corry van Straten is in het museum te koop, tot 26 juni voor de actieprijs van € 24,50, daarna voor € 29,50

De tentoonstelling in het Museon laat de impact van de aanleg van de Atlantikwall zien en de sloop van een driehonderd meter brede strook bebouwing die plaats moest maken voor de aanleg ervan. Hieraan gekoppeld zijn actuele thema's over vrijheid en democratie. Museon, Stadhouderslaan 37, geopend dinsdag t/m zondag 11.00-17.00 u, in de schoolvakanties ook op maandag.

Het boekje van Roel van Duijn *'Spitten voor de moffen'* is te koop bij de boekhandel en kost € 12,50.

Word
lid!

minimum contributie
wijkvereniging € 17,50 per jaar

www.wijkverenigingbwk.nl

Opening Dekkersduin

Op 16 april was de officiële opening van woonzorgcentrum Dekkersduin in de Campanulastraat. Alle medewerkers, vrijwilligers, bewoners en wijkbewoners waren voor dit feest uitgenodigd. De Campanulastraat stond vol marktkramen, de zon scheen en er waren honderden mensen aanwezig.

De gastheer van de middag was Henny Huisman. Samen met medewerkers van Florence, het popkoor Just For Fun en samenwerkingspartners van Dekkersduin zong hij een openingslied op de melodie van het bekende 'Met z'n allen'. Bij het laatste refrein werd het optreden afgesloten met een confettikanon. Een groot aantal bezoekers ging daarna met de televisiepresentator op de foto. Hij nam voor iedereen ruim de tijd.

Vlnr: Martin Jansen (manager Dekkersduin & Uitzicht), Henny Huisman, Jim van Geest (voorzitter Raad van Bestuur Florence)

Bewoners en wijkbewoners hebben genoten van alle activiteiten: de kraampjes, het draaiorgel, het popkoor Just For Fun, de Florence Swingt Band en Het Pneumatisch Dans Trio.

Het openingsfestijn stond in het teken van het thema 'Samen met'. Dit om het belang van de samenwerking van Dekkersduin met diverse organisaties in de wijk te benadrukken. Het nieuwe Dekkersduin is een woonzorgcentrum dat letterlijk en figuurlijk midden in de wijk staat.

In het gebouw zijn, samen met samenwerkingspartners, voorzieningen gerealiseerd om wijkbewoners te ondersteunen bij het zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Denk bijvoorbeeld aan de huisartsen- en fysiotherapiepraktijk. Verder is Dekkersduin een gezellig wijkcentrum waar ieder terecht kan in het wijkrestaurant en voor allerlei leuke activiteiten.

Neem contact op met het Wijkservicepunt voor informatie over wonen met zorg, huurappartementen, thuiszorg en activiteiten in Dekkersduin. Telefoon: 070-754 55 66, e-mail: wsputzicht@florence.nl

Activiteiten in Walboduin

Wijkvereniging Bohemen-Waldeck-Kijkduin organiseert elke maand activiteiten, zoals de themaochtenden, de filmmiddagen en excursies. De bijeenkomsten worden gehouden in verenigingsgebouw Walboduin, Alphons Diepenbrockhof 2 (ingang Aaltje Noordewierstraat/achterzijde JUMBO).

Themaochtenden

De themaochtenden worden elke tweede dinsdag van de maand gehouden. Aanvang 10.30 uur; zaal open 10.00 uur. Toegangsprijs (inclusief koffie/thee) is voor leden van de wijkvereniging € 2,50 en voor niet-leden € 4,00.

Filmmiddagen

De filmmiddagen worden elke vierde dinsdagmiddag van de maand georganiseerd in verenigingsgebouw Walboduin. Aanvang 14.00 uur; zaal open 13.30 u. Toegangsprijs (inclusief koffie/thee): voor leden van de wijkvereniging € 1,00; voor niet-leden € 2,00. De films worden in het kort ingeleid.

Terugblik

De afgelopen periode werden in Walboduin weer een aantal activiteiten georganiseerd. Op 14 april stond het oude Indië centraal met een gezellig Kumpulan en Indische lekkernijen. Op 12 mei was Ineke de Jager aan de beurt, met verhalen over Godfried Bomans, een ochtend vol humor en ironie.

Op de filmmiddagen werden de films De Tweeling uit 2002 en Ciske de Rat uit 1955 vertoond.

Themaochtenden

Dinsdag 8 september - Een wandeling door Rome

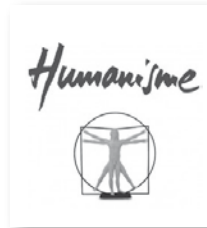

Een bezoek aan de eeuwige stad, met bekende en onbekende plekjes. Rome is nu de hoofdstad van Italië maar in de oudheid het mid-

delpunt van de toen bekende wereld. Ook de stad van de vele intriges en strijd om de macht. Diapresentatie met toelichting door Inge Camfferman.

Dinsdag 13 oktober - Alledaags Humanisme

Het moderne, twintigste eeuwse humanisme kan alleen begrepen worden als we vertrekken vanuit de belangrijkste betekenissen van het humanisme in de loop der eeuwen. Kenmerkend is ten eerste dat het een open,

dialogische en inclusieve levensbeschouwing is die niet alleen buiten, maar ook binnen religies wordt aangetroffen.

Inleiding door en discussie met Hans Gouweleeuw, bestuurslid Humanistisch Verbond Den Haag.

Dinsdag 5 november - Spanje : een unieke diversiteit

Op 5, 12, 19, 26 november en 3 en 10 december, staat Spanje centraal.

Tijd: van 14.30 tot 16.45 uur).

Lange tijd verliep de geschiedenis in dit geïsoleerde gebied langs andere lijnen dan in de rest van Europa.

Zo heeft de bijna acht eeuwen durende Moslim-overheersing een blijvende invloed gehad.

Pas nadat daar eind 15de eeuw een eind aan was gekomen, er delen van Amerika ontdekt waren en

Christelijke heersers de scepter zwaaiden werd er een raam opengezet naar de rest van Europa en dan ontstaat er een boeiende mix van verschillende invloeden.

Een zestal aspecten komen in deze serie aan bod:

- * Vanuit Sevilla naar Santiago de Compostela langs de Via de la Plata
- * De Mudejarstijl: toveren met baksteen
- * De "Katholieke Koningen" Ferdinand en Isabella: stichters van een Christelijk wereldrijk

* Spanje's "Gouden Eeuw": rijkdom door het goud uit de 'America's'

* Aranjuez en andere feestpaleizen in Franse stijl rond Madrid

* Goya: genadeloos verslaggever van zijn tijd.

Info en aanmelden bij de docent drs. Tieleke Huijbers, L. Bouwmeesterstraat 39, 2284 XN Rijswijk, telefoon: 070 3932805, e-mail: mjhuijbers@gmail.com. Kosten: € 65,00 hele cursus of € 15,00 per keer

Dinsdag 10 november - Gezondheid en Zorg

De zorg staat onder druk. Het gebruik van de zorg neemt toe en dreigt onbetaalbaar te worden. Als gevolg daarvan is de zorg onderhevig aan ingrijpende veranderingen. Een toelichting over de veranderingen, de gevolgen en wat instellingen te bieden hebben wordt verzorgd door zorgaanbieder Florence.

Dinsdag 8 december - Kerstkaarten maken

Aan het eind van het jaar en met de Kerst voor de deur gaan we aan de slag met schaar, papier, penseel en andere attributen, met als eindresultaat prachtige en bijzondere kerstkaarten. Zet alvast in uw agenda.

Film in Walboduin

Dinsdag 22 september - Seven years in Tibet

Vertoond wordt de film Seven Years in Tibet uit 1997. De film is een verfilming van de gelijknamige biografie van Heinrich Harrer, die in zijn boek vertelt over zijn belevenissen als bergbeklimmer in Tibet en zijn ontmoetingen met de nog jonge dalai lama Tenzin Gyatso.

In de hoofdrol zien we Brad Pitt.

Dinsdag 27 oktober - The Elephant Man

Vanmiddag duiken we in het leven van Joseph Merrick, een zwaar misvormde man, die in het Victoriaanse Engeland bekend staat als de 'olifantman'. Hij wordt ontdekt door een arts die hem probeert te genezen. The Elephant Man is een Amerikaanse dramafilm uit 1980, gemaakt onder regie van David Lynch en omlijst met prachtige muziek. De film is in zwart-wit opgenomen en werd genomineerd voor acht Oscars.

Dinsdag 24 november - The English Patient

Het is het einde van de Tweede Wereldoorlog. In een veldhospitaal in Toscane ligt een ernstig verbrande en stervende piloot, die zijn geheugen kwijt is. Langzaam maar zeker herinnert hij zich steeds meer. De film is uit 1996 en is gebaseerd op de gelijknamige roman van Michael Ondaatje uit 1992, winnaar van een Booker Prize. The English Patient heeft negen Oscars gewonnen.

Complimenten aan de gemeente!

Elk jaar rond de Paasdagen bouwen jongeren uit de zijstraten van de Palestrinaweg op een verloren zondagmiddag een soort hut op het plantsoen hoekje Laan van Meerdervoort/Palestrinaweg. De hele middag wordt gesjouwd met dode takken, halve boomstammen, stukken ijzer en wat er zoal op straat en in het Wijndaelerplantsoen gevonden kan worden. Natuurlijk is het geweldig dat kinderen die opgroeien in een grote stad iets dergelijks kunnen ondernemen. Maar, nadat de hut er staat wordt er niet of nauwelijks meer

naar omgekeken en blijven bewoners en passanten met een lelijk stukje natuur zitten. Nadat de gemeente hierop geattendeerd was, is binnen een week!!!, alle rommel opgeruimd en ziet het plantsoen er weer uit zoals het bedoeld is.

Complimenten aan de gemeente!

Haags Jaar van het industrieel erfgoed

U wist het misschien nog niet, maar we leven in het Europees Jaar van het Industrieel Erfgoed. Daarom staat Den Haag tot 31 december 2015 in het teken van Made in The Hague, een manifestatie die het verborgen verleden van de industrie in Den Haag zichtbaar maakt.

Het programma van de manifestatie bestaat uit tentoonstellingen, een boekpresentatie en een educatief programma.

Bedrijven als de ijzergieterij Enthoven, de ijzergieterij en machinefabriek De Prins van Oranje en de meubelfabrieken Horrix en Mutters hebben een belangrijk stempel op de stad gedrukt. Daarnaast had de stad veel drukkerijen en rijtuigmakers en later chemische bedrijven en fabrieken in de voedingsmiddelenindustrie. Sommige Haagse bedrijven bedienden ook de Europese markt, zoals de meubelfabriek Mutters die de betimmering en inrichting van cruiseschepen verzorgde, waaronder de Titanic. Haagse producten zijn onder andere de meubels van Pander, haarden van Jan Jaarsma, de Solex, Ruton stofzuigers en Felix kattenbrood.

Fietsroute

Veel bedrijven vestigden zich begin 20^e eeuw aan het water; handig voor de aanvoer van grondstoffen en de afvoer van de producten. Er is een fietsroute die u met

water als leidraad langs vergeten bedrijven en restanten van industriële bedrijvigheid voert. Maar u kunt ook hergebruik van industrieel erfgoed en bruggen, muurreclames en sluizen in Den Haag, Scheveningen en Loosduinen zien. Lengte van de route is 20 km. Een beschrijving kost € 1,20 en is verkrijgbaar bij Stichting Haags Industrieel erfgoed, www.shie.nl.

Kijk voor het volledige programma en alle informatie op www.madeinthehague.eu

Weetjes & ideetjes

In deze rubriek melden we nieuwtjes en aankondigingen die voor onze wijk interessant zijn. De in deze rubriek vermelde activiteiten worden niet door de vereniging georganiseerd en vallen dus buiten de verantwoordelijkheid van de wijkvereniging. Wilt u ook iets laten opnemen in deze rubriek?

Geef het door via info@wijkverenigingbwk.nl.

Verkeershinder

De trams op de Loosduinseweg/Loosduinesekade worden binnenkort vernieuwd. Dat betekent dat weggedelen worden afgesloten en het verkeer wordt omgeleid. Het werk duurt van 3 augustus tot en met 18 september 2015. Tussen 7 en 17 augustus rijden tramlijnen 2 en 4 niet vanwege de werkzaamheden. In die periode zet de HTM bussen in.

SportFitweek 50-plus

Deze zomer vindt de jaarlijkse Sportfitweek voor 50-plussers van 13 tot en met 17 juli plaats in 'The Hungry Mind', Gemeentelijke Sportpark aan de Wijndalerweg. Vijftigplussers kunnen dan een week lang deelnemen aan allerlei sportieve activiteiten als gymnastiek, fietsen, wandelen en zwemmen (in zwembad De Waterthor). U kiest zelf aan welke activiteiten u wilt meedoen.

Deelname kost € 7,50 (Ooievaarspas € 5,00) en omvat meedoen met alle activiteiten, routebeschrijvingen, toegang zwembad De Waterthor, evt. medaille, lunch en afsluiting.

Meedoen aan tenminste drie activiteiten geeft u recht op een medaille.

Als het voor u moeilijk is om 'The Hungry Mind' te bereiken, dan regelt de organisatie het vervoer van en naar de locatie. Voor meer informatie kunt u uw naam- en adresgegevens mailen naar: Sportfitweek@gmail.com

Leer reizen met de RandstadRail

Mensen met een beperking kunnen via Welzijnsorganisatie Voorall deelnemen aan de cursus 'Kennismaking RandstadRail'. De begeleiding is gratis en er ligt een OV chipkaart voor u klaar. U kunt zich opgeven via tel. 070 365 52 88 of via info@voorall.nl.

Bluesfestival Loosduinen

Op zaterdag 11 juli organiseert Winkelcentrum Loosduinen het jaarlijkse Bluesfestival. Deze keer wordt het festival gecombineerd met een zomermarkt. In de straten van het winkelcentrum komen kraampjes voor de deelnemende winkeliers. Op het programma staan verschillende optredens, met een aanbod om helemaal vrolijk van te worden!

Het Geluid van Loosduinen 2015

Op zaterdag 12 september 2015 staat het Loosduinse Hoofdplein weer in het teken van 'het Geluid van Loosduinen'. Het festival is gratis toegankelijk. Op het moment van ter perse gaan van dit blad is het programma nog niet bekend.

Winterfestijn Loosduinen in december

De Winkeliersvereniging Loosduinen denkt vooruit en is nu al bezig om een groot, winters evenement, te organiseren. Gedurende de maand december komt er op het Loosduinse Hoofdplein een ijsbaan met terras, horeca en schaatsverhuur. Sinterklaas zal op 28 november de baan openen en op 23 december sluit de Kerstman het evenement af.

Taalopfrisser

Taalkennis zakt snel weg als je er niet regelmatig iets mee doet. De gratis websites Beterspellen.nl, Nubeterengels.nl en Nubeterduits.nl helpen om die weggezakte kennis weer wat op te halen of om uw kennis wat verder uit te breiden. U kunt meedoen op drie verschillende niveaus. Na aanmelding krijgt u elke dag een mailtje met het be-

richt dat er een nieuwe test klaar staat. Na afloop kunt u uw score vergelijken met anderen die op hetzelfde niveau meedoen.

Wandeling door Loosduinen en Kijkduin

Historicus Willem Post, adviseur van de gemeente en Amerika-deskundige, beschreef in 2009 een 2,5 uur durende wandeling door Loosduinen en Kijkduin. Onlangs is van dit boekje een herdruk verschenen.

De tekst is zowel in het Nederlands als in het Engels, zodat ook expats uit de internationale gemeenschap kunnen

lezen over de natuur, kunst, cultuur en geschiedenis van onze omgeving. Het boekje heet 'Thuis/At home in Loosduinen' en is verkrijgbaar bij de gemeente en is als pdf te downloaden.

Jumbo's Pick up point

Jumbo Van Leest aan de Alphons Diepenbrockhof heeft een nieuwe service.

Als u uw boodschappen via Jumbo.com bestelt, kunt u ze de volgende dag vanaf 16.00 uur afhalen bij een speciale balie. Op vrijdag geldt voor 12.00 uur bestellen, zaterdag afhalen vanaf 9.00 uur. Het pick up point is open tot 20.00 uur.

Fairtrade Gemeente

In een Fairtrade Gemeente zorgen inwoners, winkels, bedrijven, maatschappelijke organisaties en de lokale overheid samen voor een eerlijke handel. Hoe meer er wordt gekozen voor fairtrade, hoe beter voor mens en milieu. Den Haag wil in 2015 Fairtrade Gemeente worden. Om die titel te verwerven moet een gemeente voldoen aan een aantal criteria. Een daarvan is dat er in de plaatselijke winkels en horeca voldoende eerlijke producten worden verkocht.

Den Haag doet al veel aan fairtrade, maar nog niet op alle vlakken. Daarom is de actie 'Spot jij fairtrade in Den Haag?' gestart. Wethouder Wijsmuller roept iedereen op om fairtrade te spotten en dat via social media te laten zien.

Vacatures

Wijkvereniging en het Wijkberaad Bohemen, Waldeck en Kijkduin zijn vrijwilligersorganisaties en zijn op zoek naar enthousiaste vrijwilligers. Het in een werkproces blijven houdt mensen actief en vergroot hun kansen op de arbeidsmarkt.

We zoeken mensen voor de volgende vacatures:

Coördinator activiteiten en gastvrouwen/-heren

De coördinator activiteiten zorgt voor invulling en uitvoering van het activiteitenprogramma, zoals de themaochtenden, lezingen, filmmiddagen en de uitstapjes. Voor de coördinatie en organisatie zijn wij op zoek naar een actieve vrijwilliger. Daarnaast zoeken wij vrijwilligers die zich als gastvrouw of -heer willen inzetten tijdens de activiteiten.

Administratieve ondersteuning

De werkzaamheden betreffen verschillende administratieve werkzaamheden. Het kantoor van het gebouw Walboduin is geopend op dinsdag, woensdag en donderdag van 09.00 tot 12.00 uur. Voor deze ochtenden zoeken wij een invalkracht die onder meer bij vakanties het kantoor kan runnen.

Notulist

Wij zoeken een ervaren notulist voor de verslaglegging en uitwerking van twee avondvergaderingen per maand en eenmaal per jaar het bewonersoverleg van het Wijkberaad en de algemene ledenvergadering van de Wijkvereniging. De vergaderingen duren maximaal 2 uur per keer.

Redactieleden Wijkinfo

Voor het wijkberaadblad, de WijkInfo, wordt gezocht naar redactieleden die viermaal per jaar het blad samenstellen.

De werkzaamheden vinden plaats vanuit gebouw Walboduin, Alphons Diepenbrockhof 2.

Wilt u zich als vrijwilliger beschikbaar stellen voor een van deze functies, belt u dan met ons kantoor tel 070-3972357 of stuur een e-mail naar: info@wijkverenigingbwbk.nl of info@wijkberaadbwbk.nl.

Op bezoek bij The International School of The Hague

Op maandag 20 april jl. hield de The International School of The Hague (ISH) aan de Wijndaelerweg een open avond voor de bewoners van Loosduinen. De avond werd georganiseerd in samenwerking met de Haagse Brug, die evenementen in de stad organiseert en ondersteunt om expats en niet-expats bij elkaar te brengen.

Er werd een afwisselend programma geboden, met muzikale optredens door studenten, een rondleiding door het gebouw en informatie over de bouwplannen rondom de school. Na afloop ontving ieder een boekje met wandelingen door Loosduinen, samengesteld door Willem Post.

Sprekers waren Pjer Wijsman (Business Manager ISH), Willem Post (o.a. adviseur van de gemeente Den Haag in internationale zaken) en wethouder Ingrid van Engelshoven (Kenniseconomie, Internationaal, Jeugd en Onderwijs en 1ste locoburgemeester).

Zij gingen in op het belang van de ISH, het internationale karakter van Den Haag en het belang daarvan voor onze economie. Zo ontlenen 37.500 Hagenaars direct hun baan aan de internationale gemeenschap via toeleveringsbedrijven, detailhandel, horeca, beveiliging, schoonmaakbedrijven, taxichauffeurs etc. Door de komst van de ISH is het aantal expats in Loosduinen flink toegenomen, en groeit nog steeds, gestimuleerd ook door het groene karakter van de wijken en de ligging direct aan zee.

De school groeit veel sneller dan verwacht en zal worden uitgebreid op de plek van de oude discotheek De Marathon. Tegelijkertijd wordt het hele gebied aangepakt en heringericht. Gebouwd zullen worden circa 120 woningen met parkeerplaatsen en in het plan zijn de zichtlijnen vanaf de Laan van Meerdervoort op de school opgenomen.

Inge Camfferman

Bestuur Wijkvereniging - Wijkberaad

- Voorzitter
Hank Hoogwout
325 66 73
- Vice-voorzitter
Herman van den Muijsenberg
511 42 80
- Secretaris
Jan Hofker
368 44 11
- Penningmeester
Ingrid Lamberts-Sparwer
397 23 51
bankrekening:
NL 92 INGB 0000 6277 00,
t.n.v. wijkvereniging
Bohemen-Waldeck-Kijkduin
- Aspirant-lid
Inge Camfferman
323 49 79

Secretariaat en ledenadministratie

Bureaussecretaresses:
Gerdine Jaarsma, Nellie Spaans,
José Hogenkamp
Verenigingsgebouw Walboduin
A. Diepenbrockhof 2
2551 KE Den Haag
Geopend: dinsdag, woensdag en
donderdag van 9 tot 12 uur
Tel. 397 23 51
info@wijkverenigingbwk.nl
(NB Het emailadres van Walboduin is
gewijzigd)

Ledenadministratie
José Hogenkamp,
ledenadministratie@verenigingbwk.nl

Voor meer informatie over
Wijkvereniging/Wijkberaad zie:
- www.wijkverenigingbwk.nl
- www.wijkberaadbwk.nl

De email-adressen
info@walboduin.nl en
walboduin@walboduin.nl
komen te vervallen

Contactpersonen

- Activiteitencommissie
Nellie Spaans
397 23 51
- Walboduinbridge
Coördinatie clubs en cursussen:
Virginie van Engen
virginie.v.engen@casema.nl
448 04 31
www.walboduinbridge.nl
- Fotoclub Retouche
Ruud Gratama
397 66 16
www.fotoclubretouche.nl
- Walboduinkoor
Ellen van der Loo
323 31 49
evanderloo@planet.nl
- Tennis
Jan Hofker
368 44 11

Welkom nieuwe leden

- Dhr. A.C.H. Kleijweg
- Mevr. M. van der Goes
- Mevr. E.J. Jansen
- Mevr. M. Jansen-Bosch
- Mevr. N. Weyerman
- Mevr. W.M.J. Wolf-Smeets
- Mevr. A.M. Hillebregt-Eckhardt
- Mevr. M. Waanders-van de Hoek
- Mevr. E.M. Hotz

Colofon

Dit verenigingsblad is bestemd voor de leden van de wijkvereniging Bohemen, Waldeck, Kijkduin. Zij ontvangen daarnaast, evenals alle andere inwoners van de genoemde wijken, ook de Wijkinfo van het wijkberaad. Beide uitgaven verschijnen vier keer per jaar.

Kopij voor het volgende nummer van het verenigingsblad kan tot **31 augustus 2015** worden aangeleverd. De kopij kan per e-mail worden verzonden naar info@wijkverenigingbwk.nl of per post naar het secretariaat, Alphons Diepenbrockhof 2, 2551 KE Den Haag.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden berichten te weigeren, in te korten of tekstueel te wijzigen.

Redactie

Inge
Camfferman

Irma
Hoogelander

Ellen
van der Loo

Vormgeving en druk: Pasmans Drukkerij, Den Haag
Oplage: 1.000 exemplaren
Foto omslag: Ellen van der Loo